

„Fiala? Stroj bez srdce. Pustil jsem TV a zíral.“ Veterán ČT o autistovi po Lobotomii, cenzuře, novinářích, covidu i válce

- CZ24 News | 28. července 2022

ČESKO: Předseda vlády v České televizi vykládá, že žijeme v demokracii, a přitom nazývá blokaci webů „odvážnou“. „Jako by Petr Fiala žil mimo realitu, vytržen z kontextu toho, co se děje ve společnosti, přičemž zjevně neví, co je demokracie, o níž mluví,“ říká v rozhovoru pro ParlamentníListy.cz Petr Bohuš, publicista, moderátor a bývalý šéfredaktor zpravodajství a publicistiky v ČT. Věří, že sám rozpozná zlé od dobrého a že to tak má naprostá většina lidí, takže k tomu nepotřebuje rozhodnutí Václava Moravce z ČT nebo Michala Klímy z cenzorského úřadu.

Založil jste portál Modrý jelen, kde rozebíráte pozadí toho, co se děje ve společnosti, mimo jiné i manipulace ze strany politiků a médií. Co vás vedlo jednak k tomu hodně neobvyklému názvu, ale především k tomu, věnovat se odhalování manipulací?

Žijeme v neklidné době plné strachu, napětí a rozdělování společnosti. Politici, kteří se o nás za naše peníze mají starat, nám zjevně nepomáhají a vedou nás do propasti. Covidová opatření, Ukrajina, inflace, energie, nesmyslné vyhazování peněz ze státní kasy, cenzura a propaganda v médiích, dehonestace nepohodlných. Zdálo se mi, že útlaku ve společnosti neúměrně přibývá, chybí vlídné slovo, naděje, ochrana. Lidi nemůžete soustavně deptat. Uvažoval jsem, jak bych mohl pomoci.

A k neobvyklému názvu Modrý jelen mě vedly symboly. Modrá je barvou klidu a souladu, důvěry a oddanosti. Jelen v symbolice zobrazuje mocné zvíře uctívané od pravěku, je výrazem lidské duše, ikonou bojovníka a patří k nejčastěji zobrazovaným zvířatům na stěnách pravěkých jeskyní. Jeho hlavní silou je vnitřní klid a důstojnost, vidí skrz temnotu, je odhodlaný. Spojení symboliky modré barvy a jelena mi přišlo trefné pro dnešní dobu v tom, co nám chybí, po čem toužíme. Svou prací bych chtěl dodávat odvahu a naději, abychom se nebáli společně řešit naši budoucnost, vzali ji do svých rukou. S rozvahou, bez nenávisti. Proto Modrý jelen. Začal jsem natáčet rozborů mediální manipulace z oficiálních médií a rozhovory s lidmi, kteří se zastávají druhých.

Pro rozborů mediálních manipulací vás předurčují zkušenosti, které jste získal mimo jiné i ve veřejnoprávní televizi. Co všechno jste si vyzkoušel?

Počátkem 90. let po sametové revoluci jsem pomáhal zakládat novodobé zpravodajství a publicistiku v tehdejší Československé a později v České televizi. Jako redaktor, moderátor, šéfredaktor zpravodajství a publicistiky v ostravském studiu a šéfredaktor publicistiky v Praze, později ředitel programu v televizi TA3 na Slovensku. V roce 1995 jsme v Ostravě založili investigativní pořad Klekánice, prožil jsem si s ním řadu konfrontací u soudů s dotčenými osobami z reportáží, ale i s redaktory, kteří měli někdy zúžené představy o zpracování reportáží.

Jako porotce jsem jezdil na soutěže lokálních televizí v České a Slovenské republice se stovkami účastníků, zvykl jsem si být v diskusích v první linii, předkládat kritiku bez přípravy a čelit bezprostředním oponenturám, rozebírat detaily reportáží, hledat a hájit objektivitu, minimalizovat manipulaci. Byly to na soutěžích i v redakcích každodenní rozpravy a půtky při hledání nebo hájení objektivitu, jíž v zásadě nelze stoprocentně dosáhnout, ale je možné o ni neustále usilovat.

Proč jste se tedy práci, která vás - soudě podle toho, s jakým zaujetím o ní mluvíte - bavila, rozhodl opustit?

Z médií jsem odešel před 11 lety, protože už mě přestala bavit stereotypní produkce oficiálních médií, a tak jsem založil dětskou redakci Sólokapr a realizoval vlastní projekty. Na počátku covidu v březnu 2020 jsem po deseti letech zapnul televizní přijímač. Nestačil jsem se divit. Nenávistná, manipulativní, propagandistická žurnalistika, rozdělující společnost. Hloupá, sebestředná. Aktivističtí novináři. Sedl jsem si s překvapením na zadek.

S vývojem covidových událostí jsem začal mít podezření, co se děje, zvláště když jsem stále neviděl „mrtvoly v mrazácích a na ulici“. Když jsem sledoval na obrazovce reportéra z České televize, který si hrál na policajta na česko-slovenských hranicích a v době jejich uzávěry křičel na lidi, kteří přecházeli přes louky a lesy z práce do svých domovů na druhou stranu hranic, „To nesmíte dělat“, namísto toho, aby zkoumal, k čemu a pro koho je to vůbec dobré. To mi nesedělo, nikdo z novinářů se na nic neptal, přestože základní povinností novináře je klást otázky.

K čemu jste při sledování České televize došel?

Napadlo mě, dělej, co umíš. Sedni k televizi, rozebírej manipulace, aby lidé věděli, v čem spočívají a neřídili se třeba jen pocity. Když má člověk jasno, přináší to vnitřní klid, i kdyby trakaře padaly... Další tři měsíce jsem chodil kolem obrazovky, bylo mi hloupé, abych jako někdejší pracovník televize veřejně pitval práci a reportáže bývalých kolegů. Jednoho dne jsem se odhodlal, vystoupil z komfortní zóny a začal s rozbory. Sotva jsem natočil první video, cítil jsem obrovskou úlevu. Osvobodil jsem se od všech bloků. Věřím tomu, co dělám.

Jednou z rubrik Modrého jelena je Jelen na stopě, kde se hodně věnujete České televizi. Proč právě jí, když z Kavčích hor opakovaně slyšíme, že podle průzkumů jde o jasně nejdůvěryhodnější médium v tuzemsku?

Neznám kritéria průzkumů, jejich zadání ani kdo je platil. Průzkumy obecně čehokoliv se jistě staly součástí propagandy. Například trojnásobný premiér Slovenské republiky Robert Fico na některé ze svých tiskovek tvrdil, že každé procento nahoru nebo dolů u předvolebních průzkumů stojí 10 tisíc eur.

Nevím, kolik lidí věří České televizi. Mám-li soudit podle svého subjektivního pozorování vlastního světa a okolí, počet věřících tomuto médiu ubývá. Česká televize, pozoruji, zřejmě nejvíce zneužívá svého postavení na mediálním trhu. Má bezstarostné příjmy dané zákonem, ať produkuje jakoukoliv kvalitu svých výrobků včetně propagandy.

Protože jste vzhledem ke zkušenostem z veřejnoprávní televize hůře obalamutitelný než běžný divák a vidíte tedy redaktorům zpravodajství a publicistiky mnohem lépe do karet, jaké závěry z jejího vysílání si děláte?

Myslím, že lidé vidí, jak Česká televize pracuje. Já jejím redaktorům možná vidím do karet, ale hlavně pozoruji, jací jsou to srabi, neumějí přiznat, jak se věci mají. Asi se zuby nehty drží svých platů, výhod, sociálního postavení. Možná podlehli nějakým představám o světě a jsou o nich přesvědčeni; to však neznamená, že by neměli o své práci přemýšlet, klást otázky, být kritičtí i ke svým postojům a práci.

Lidem, kteří se jim koncesemi skládají na výplaty, nepomáhají. Zpravodajství a publicistika České televize jsou nezodpovědné, bezzubé, bez nápadu, submisivní vůči vládnoucím politikům. V rozborech se tím zabývám jen kvůli příznivcům Modrého jelena, abychom si vyjasňovali věci,

otevírali oči, jinak bych se České televizi nevěnoval. Česká televize lidi zkrátka straší, mate je, de facto ubližuje jim, když jí ale vypnete, nikomu se nic nestane.

Co si z poslední doby vybavujete jako nejkřiklavější přešlapy České televize?

Poslední doba je pro mne období covidu, Ukrajiny, inflace, drahoty energií. Časem, kdy se zastavil svět. Trvá už dva a půl roku a je ukázkou neschopnosti řešit krizové situace těmi, kdo nám vládou. Nejkřiklavějším přešlapem České televize z mého pohledu je, že nezkoumala a dosud nezkoumá covid, účinnost testů, roušek, opatření, neprověřuje vedlejší účinky vakcín. Proboha, lidé jsou nemocní a umírají kdoví proč. Za loňský rok vyšší úmrtnost o cca 30 tisíc lidí, a Českou televizi to nezajímá.

Za covidu lidé nebyli léčeni, ale po propuknutí akutních stavů bez předchozí léčby jsme je naháněli do nemocnic, ti, co nemocní nebyli, tam z vyděšení utíkali také. Rodiny byly rozděleny lockdowny, v součtu více než rok se její členové neviděli. Andrej Babiš na Velikonoce 2020 naháněl manželku Moniku s dlouhým karabáčem doma na zahradě před kamerou, ale příslušníci česko-slovenských rodin nemohli sednout do auta a přejet hranici za svými blízkými. Staří lidé umírali v izolaci v sociálních zařízeních. Českou televizi to nezajímalo.

Redaktoři strašili covidem, teď válkou, inflací, energiemi, zavíráním potravinářských a průmyslových podniků, aniž by řešili příčiny tohoto stavu a tlačili na politiky, aby s tím něco dělali. Redaktoři se ocitli v bludném kruhu vlastní nemohoucnosti či neschopnosti. Měli by se vzbouřit a zakřičet: „Už dost tyranie“, a začít prověřovat, co se ve společnosti děje. Namísto toho zájem o věci veřejné maskují kritikou lidí, kteří se namísto novinářů těmito tématy zabývají. Česká televize jim říká dezinformátoři a antivaxeři. Z mého pohledu jde o neodpustitelné jednání redaktorů z České televize, že se podílejí na utrpení národa a na rozdělování společnosti. To je pro mne zásadní přešlap, což je slabé slovo.

Na portálu Modrý jelen zveřejňujete i rozhovory s osobnostmi z alternativních médií. O těchto médiích se mainstream vyjadřuje mnohdy jako o „dezinformačních“. Čím jsou alternativní média pro vás?

Ostrůvkem svobody a vědomím, že normální svět nezmizel, že je jen potlačen. Že zdravý rozum a kritické myšlení existuje. I přes nedokonalé podmínky v mediálních produkcích jde alternativě o autentičnost, pravdivost, upřímnou snahu pomáhat druhým lidem osvětlovat události, které se dějí kolem nás. Suplovat úlohu České televize a dalších oficiálních médií.

Samozřejmě i mezi alternativou mohou být takoví, kteří chtějí parazitovat na společnosti podobně jako mainstream, věnují se bulvarizaci, odlehčeným tématům, budují si popularitu na rozhovorech s veřejně známými lidmi, snaží se upoutávat pozornost povrchním způsobem, někdy i vulgárnostmi a hrubostí. Nejsme všichni stejní, svět není černý a bílý. I v alternativě mohou být filutové, na druhé straně v oficiálních médiích je jistě také řada slušných a poctivých lidí, kteří mají svou práci rádi a chtějí pomáhat druhým. Jen nejsou vidět, přehlušují je jejich kolegové křiklouni, kteří touží být viděni a těží energii z popularity na televizní obrazovce. Věřím, že je jich menšina.

Jaké skutečnosti by podle vás musely nastat, aby bylo nějaké médium zakázáno?

Nevím. Nechce se mi říci to obligátní, zakázat média fašizující, rozsévající nenávist mezi lidmi, rasovou nesnášenlivost a podobně. Z mého pohledu, ať případný zákaz média řeší příslušný soud v tom smyslu, co špatného médium druhým lidem provedlo nebo způsobuje. Za sebe bych nezakazoval nic. Věřím, že rozpoznám zlé od dobrého a věřím, že to tak má naprostá většina lidí. Nepotřebuji k tomu rozhodnutí pana Václava Moravce z České televize nebo pana Michala Klímy z cenzorského

úřadu. Ve vsí účtě těmto pánům nedůvěřuji, protože se domnívám, že podlehlí klamu vlastní geniality, že by mohli o takovýchto věcech rozhodovat. Realita je ale taková, že ani oni, ani já nemáme patent na rozum.

Premiér Petr Fiala i jeho poradce pro média Michal Klíma mluvili o tom, že se připravuje nová „antidezinformační“ legislativa. Věříte, že se mezi politiky najdou i tací, co se tomuto trendu odváží postavit?

Líbil se mi projev našeho pana prezidenta Miloše Zemana před koncertem věnovaným českému předsednictví v Radě Evropské unie s Pražskou filharmonií, v Rudolfinu v Praze. Už se mi zdálo, že pan prezident je mimo kondici, když slepě propagoval neověřené výrobky farmaceutických firem, to mu mám za zlé. Ale v projevu v Rudolfinu jsem v něm opět našel kondici, ty jeho provokativní myšlenky a postoje, když připomenul, že v době bitvy o Británii Angličané nikdy žádným způsobem neomezovali propagační nacistické vysílání do Británie, protože věřili sebevědomí a moudrosti svých občanů.

Byla to povzbuzující a smutná chvíle zároveň. Pan prezident při svém projevu z paměti z vozičku pohlížel na vedle stojícího pana Petra Fialu, evokovalo mi to setkání pana profesora se svým žákem, který při setkání s autoritou v rozpacích neví, co s očima. Pan Fiala v rukou držel složku, z níž četl kdovíkým napsaný projev; pan prezident byl autentický jako vždy. Zdravotnické postoje mu ale bohužel prozatím odpustit nemohu, týkají se zdraví a životů lidí. Snad až budeme všichni vědět, na čem jsme.

Bylo zablokování některých webů 25. února, den po začátku války na Ukrajině, učiněné tuzemským internetovým sdružením CZ.NIC na doporučení vlády odvážné a možná trochu na hraně, jak to krátce poté komentoval premiér Petr Fiala? Nebo byste ho hodnotil jinak?

Opak je pravdou. Jde o zbabělé kroky, kdy si nevěříte a oponentní názory potřebujete umlčet. Násilné a bezohledné chování ponižuje především předsedu vlády Petra Fialu a jeho vládu. Zablokování poškozuje provozovatele i jejich čtenáře, jsou to lidé naší republiky, občané, kteří chtějí informace vysílat nebo přijímat, nedělají nic špatného. Odevzdávají daně. Chovají se slušně.

Nikdy, opravdu nikdy bych se nechtěl ocitnout v podobně nedůstojné situaci jako Petr Fiala, který v České televizi vykládá, že žijeme v demokracii, a přitom tady máme blokaci webů, u níž se vymlouváme na válku. Jako by Petr Fiala žil mimo realitu, vytržen z kontextu toho, co se děje ve společnosti, přičemž zjevně neví, co je demokracie, o níž mluví. Toho si nemohu vážit. Zablokování webů je odsouzeníhodné, i kdyby tam vysílali něco, s čím bych se neztotožňoval.

Už čtyři měsíce figuruje v nově zřízené funkci vládního zmocněnce pro oblast médií a dezinformací Michal Klíma. Zatím nejvíce zaujal iniciativou „Braňme Ukrajinu, braňme Česko“, v jejímž rámci byla veřejnost vyzývána, aby se nebála nahlašovat dezinformační či jinak nevhodné texty a nebrala to jako „práskačství“, neboť lži ve veřejném prostoru jsou nebezpečné a je nutné proti nim bojovat. Co si od takové funkce placené z veřejných peněz máme slibovat, pokud je vůbec zapotřebí?

Tatínkem Michala Klímy je Ivan Klíma, zakázaný autor minulého režimu, jeden z prvních disidentů spisovatelů, které jsem sledoval a četl, Má veselá jitra, vzpomínám na jeden z titulů. Tak to bývá, někdy jsou děti jiné než rodiče. Michal Klíma přijal nabídku pro nějaké důvody, jež neznám. Odvážný krok nebo neschopnost úsudku, co mu tato role do budoucna v životě přinese. Obávám se, že nic dobrého. Je namířena proti lidem, proti svobodě, proti demokracii.

Braňme Ukrajinu, braňme Česko jsou významově nelogickými souslovími, apel je nesrozumitelný,

není zřejmé, co obnáší. Pojem dezinformace je prázdný, je to nesmysl a slouží jen k nálepkování a k odstraňování nepohodlných názorů. Vybízet k činnosti, u níž musím vysvětlovat, že to není práškačství, mě vede k závěru, že to práškačství je. Jak se může někdo k něčemu takovému ponížit. Co k tomu dodat, jde o činnost, jež nemá perspektivu.

Nepřekvapuje vás, že se přitahují šrouby už po pár měsících nové vlády, když ji přitom tvoří strany, jejichž představitelé vždy měli a mají svobody - a to i projevu - plná ústa?

Nepřekvapuje. Jako přes kopírák se něco podobného událo a děje na Slovensku, tam to bylo o něco dříve a stran v koalici mají o jednu méně. Úpadek, a možná přirozený vývoj západní demokracie. Fungování společnosti postavené na pěkných slovech politiků navenek, uvnitř skrytá korupce.

Pozoruji, že nás řídí lidé nekompetentní, logický důsledek vývoje naší společnosti. Tím, jak jsou koncentrováni ve veřejných a vládních pozicích, to vypadá, že je jich hodně. Ale opak je pravdou, obyčejných a poctivých lidí je více. Je jen na nás, jestli je tam necháme, nebo si vládu věcí svých vezmeme zpět do našich rukou.

Proto neberu kriticky, ale s povděkem, že jde u nás o pětikoalici, na Slovensku čtyřkoalici. Že se ty strany nakumulovaly do společného vládnutí. Před lidmi se alespoň odhalí najednou v jednom čase. Občané budou ušetřeni dalších zklamání v průběhu následujících let, snad se vyvarujeme dosavadních omylů a zvolíme jinou cestu, jiný výběr.

V úvodu jsem zmínil, že na portálu Modrý jelen rozebíráte manipulace nejen ze strany médií, ale i od politiků. Kterí z nich v tom hrají prim?

Neprožívám je, nesleduji soustředěně. Možná dříve to byl na Slovensku bývalý premiér a dnes ministr financí Igor Matovič, u nás předseda vlády Petr Fiala. To bylo ale kdysi, když se dalo jejich manipulační rétorice ještě jakž takž věřit, dnes jim člověk vidí do žaludku. Petr Fiala je jako stroj bez srdce, Igor Matovič má zřejmě problémy sám se sebou. Jejich rétorika a manipulace je průzračná. Manipulaci je však třeba hlídat i na druhé straně.

Jak si vysvětlujete, že se dařilo tak dlouho před veřejností prezentovat projekt STAN jako hnutí čestných skautů typu Petra Gazdíka a lidé tomu uvěřili a svými hlasy udělali ze STAN druhý nejsilnější vládní subjekt, když to od počátku bylo two-men show pánů Polčáka a Gazdíka, za nimiž stál bývalý spolupracovník Radovana Krejčíře? Alespoň tak to tvrdí první ministr za STAN Jiří Besser v rozhovoru pro Seznam Zprávy. Jsou dostatečné pro očistu před voličstvem Gazdíkova rezignace na funkci ministra školství a Polčákovo pozastavení členství ve STAN?

Starostové a nezávislí, název je fikaný, působí, jako že jde o jedny z nás, obyčejné voliče, lidi mimo politiku. Působí důvěryhodně. Já jsem jim nevěřil nikdy. Neautentické, neprůhledné seskupení lidí, kteří se chtěli dostat do politiky. Proč asi, že. Očista jedné strany dle mého nic neřeší, asi to ani nejde. Domnívám se, že očistou by měla projít ne jedna strana, ale celá společnost a principy jejího fungování.

Možná by bylo namístě zamyslet se nad změnou volebních pravidel, abychom se nemuseli spoléhat jen na strany, které dosáhnou na více než 5 procent, aby se dostaly do Poslanecké sněmovny. Vždyť korupce je tady přes 30 let a motáme se pořád dokola. Téměř každá jedna politická strana se dřív nebo později stane skupinou podobnou organizovanému zločinu, někteří zločinci se schovávají v jejich pozadí. Jednotliví kandidáti by to měli asi horší, jsou hůře korumpovatelní, jsou více vidět a jsou osamoceni, ti už se nemají kam schovat, mají bezprostřední odpovědnost, rodiny, adresy trvalého bydliště. Osobnostem věřím více než politickým stranám. Ty mne bez rozdílu zklamaly

všechny, co jsem na světě. Uvidíme, co bude dál.

Skončíme ale optimističtěji. Na svém portálu také představujete v rozhovorech osobnosti, které pomáhají druhým lidem. Kdo to jsou?

Teprve jsem s rozhovory začal, ale už nějaké jsou. Vážím si lidí, kteří pomáhají druhým. Nezištně, s odvahou. Například Petr Vrána, ředitel základní a mateřské školy v Troubkách, díky němu se děti ve škole nemusely dusit v rouškách a testovat se. Nebo Radoslav Čičala, lékař v oblasti psychiatrie, který se snaží skládat jevy ve společnosti do širších souvislostí a vysvětlovat je, má různé skupiny na sociálních sítích, zveřejňuje informace, je neúnavným hledačem pravdy. Byl prvním, s kým jsem pro Modrého jelena dělal rozhovor.

Z médií David Formánek z Otevři svou mysl, přes dva roky překládá videa ze světa, abychom měli obzory širší i za naše humna, překládá světové odborníky, experty na covid, vakcíny, testy, roušky, globální souvislosti, byl jedním z prvních, které jsem začal sledovat, doplňuje Českou televizi, která se tváří, že světoví experti neexistují. Advokátka Jana Zwyrtek Hamplová kandiduje na senátorku, jezdí neúnavně po republice a bojuje za obyčejné lidi, staví se za ně v jejich konfliktech i ve velkých věcech, podala žalobu ohledně mnohamiliardového příspěvku pro ČEZ. Nebo právníci Tomáš Nielsen a Jindřich Rajchl, zastávají se obyčejných lidí u soudů, hájí naše děti před covidovými opatřeními. Nemohu vzpomenout všechny, ale v mém srdci jsou.

Když vás znechucuje vysílání České televize a počínání většiny politiků, kteří jsou na výplatní listině nás všech, ale evidentně si to na Kavčích horách ani v námi zvolených orgánech neuvědomují, nebere vám to chuť v té své činnosti pokračovat?

Doba covidu mi dala obrovský dar, potkávám se s lidmi napříč Slovenskou a Českou republikou z různých oborů, se kterými bych se za normálních okolností nikdy neseznámil. Je skvělé se orientovat v lidských duších, pozorovat, kdo jaký je, o co usiluje. Setkávat se s pochopením, láskou. V tomto se stále více propojujeme. I já se snažím pomáhat lidem a lidé zase pomáhají mně a Modrému jelenovi, děkuji jim za to, jsem vděčný a cítím závazek. Jsme propojeni na dálku, víme o sobě, i když nejsme spolu. I proto jsem přesvědčen, že vše nakonec dobře dopadne. Je to jen otázka času.

ZDROJ: Parlamentní listy